

ZÎNET VE İSRAF*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn...

İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İnne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

الْبَدَاذَةُ مِنَ الْإِيمَانِ، الْبَدَاذَةُ مِنَ الْإِيمَانِ، الْبَدَاذَةُ
مِنَ الْإِيمَانِ

(حم.ه. طب.ك. هب، ض. عن عبد الل بن أبي أمامة عن أبيه)

RE. 194/8 (*El-bezâzetü mine'l-îmân, el-bezâzetü mine'l-îmâni, el-bezâzetü mine'l-îmâni.*)

(*El-bezâzetü mine'l-îmân Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.*)

---

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

“–Mefhar-i mevcûdât Muhammed Mustafâ râ salevât!” [Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

“–Seyyidü’s-sâdât Muhammed Mustafâ râ salevât!” [Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

“–Habîb-i Hüdâ Muhammed Mustafâ râ salevât!
[Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

a. Zînetin Terki İmandandır

Ahmed ibn-i Hanbel, İbn-i Mâce, Taberânî, Hâkim, Beyhakî, Ziyâü’l-Makdisî, Abdullah ibn-i Ebû Ümâme Rh.A’ten rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹

الْبَدَاذَةُ مِنَ الْإِيمَانِ، الْبَدَاذَةُ مِنَ الْإِيمَانِ، الْبَدَاذَةُ
مِنَ الْإِيمَانِ

(حم. ه. طب. ك. هب، ض. عن عبد الل بن أبي أمامة عن أبيه)

¹ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XI, s.211, no:3630; İb-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.143, no:4118; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.XLV, s.285, no:21289; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.51, no:18; Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.I, s.271, no:788; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.V, s.227, no:6470; Kudâî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.I, s.125, no:157; Abdullah ibn-i Ebû Umâme Rh.A’ten, o da babasından.

RE. 194/8 (*El-bezâzetü mine'l-îmân, el-bezâzetü mine'l-îmâni, el-bezâzetü mine'l-îmâni.*)

(*El-bezâzetü mine'l-îmân*) “Zînetin terki imandandır. (*El-bezâzetü mine'l-îmân*) Zînetin terki imandandır. (*El-bezâzetü mine'l-îmân*) Zînetin terki imandandır. Elbise ve süse ehemmiyet vermemek imandandır.”

Bu hadîs-i şerîfi bir kere daha tekrarlamayı arzu ediyorum.

Malum söyleyip geçmek başka, söylenen sözün üzerinde durup onun içeriye işletmek başka. Her gün tabii yeni yeni manâlar belirmektedir.

Bir kere Efendimiz SAS bu sözü burada (*El-bezâzetü mine'l-îmân*) diye üç defa tekrar ediyor. Bir kere kâfi değil mi? Bunu üç kere söylemesinde bir maksat var tabii. Onu anlatmaya çalışıyorum.

Vakıa biraz kendisinde tasavvufâne bir koku varsa da, her ne olursa da olsun müslümanların, yani iman davasında bulunan insanların her birisine en güzel bir derstir.

Tasavvuf başka bir şey değildir zaten. İmanın kuvvetlisi, imana iyi sarılmak... İmana, dine iyi sarılmanın adına tasavvuf demişler. Yoksa başka bir şey değil. Aynı dindir, aynı şeriattir; ona sıkı sarılmaktır yalnız. Öyle gelişigüzel değil.

Bu *bezâzet* zînetin terki. Zîneti terk etmek *beâazet* diye tabir olunur.

Zînet nedir şimdi üzerinde duracak olursak?

SAS Hazretleri, hane-i saadetlerinden çıkarken ekseriyetle ya kuyuya, ya aynaya bakar, yüzünü, üstünü görür kendisi, tanzim eder, saçını sakalını tarar, cemaatin yanına öyle çıkardı. Perişan kılıkla gelenleri de huzurlarına kabul etmez, “Git üstünü başını düzelt, saçını sakalını temizle, öyle gel!” gibilerden nasihatta bulunurlardı.

Buradaki terk-i zînet; zînet tabii kademe kademe. Şimdi insanın cemiyete çıkacak, cemiyet üzerinde görünecek bir kılığı vardır insanın. Bu kılığın üçe kadar müsaadesi vardır. Mesela bir gündelik kılığı olur insanın. Bir de cumalık kılığı olur, bir de bayramlık kılığı olur. Ev hali, cemaate çıkacak hali, bir de bayramdaki hali... Bunlar bize göre.

Fakat millet olarak kendimizi tahlil edecek olursak, biz bugün dünya içerisinde en zayıf mahlukuz. Onların her türlü yardımlarına muhtaç bir durumdayız yani. Burada şahıslar murad olunmaz. Umumiyetle cemiyet-i İslâmiye murad olunur.

Cemiyet-i İslamiye murad olunca; bugün bindiğimiz tayyareyi mutlaka gâvurdan alıyoruz. Bineceğimiz otomobili mutlaka gâvurdan alıyoruz. Vapurumuzu ondan alıyoruz. Evimizdeki birçok şeyleri de yine onlardan alıyoruz. Ne yapmak kudretimiz var, mutlaka paralarımızı onlara vermek suretiyle bunlar tedarik ediyoruz.

Halbuki bunları karşımızda yapan insanlara bakacak olursak, mesela Hollanda dedikleri bir memleket, İsviçre dedikleri memleket, bizim herhangi bir iki vilayetimize muadil bir memleket.

Fakat adamların herhalde kafaları mı büyüktür nedir? Beceriklilikleri var, para kazanmanın yolunu biliyorlar, birçok böyle sanayileşmiş, birçok sanatları elde etmişler bize cayır cayır mallarını satıyorlar.

Şimdi biz bu durumda iken, hatta bazı büyükler demişler ki:

“—Ben yapamadığım bir şeye binmem. Bu makinayı ben yapabiliyor muyum? Hayır... Binmem öyleyse. Bu uçağı ben yapabiliyor muyum? Yapamıyorum. Binmem öyleyse. Ne zaman ki yaparım, o zaman binerim.”

Burada harcanan benzinleri de hesap ederseniz, şimdi bu aynı zamanda israfa giriyor. Zînet, bir de israfın içerisine giriyor.

Şimdi memleket namına bir hesap edersek, bu israf ne büyük bir yekûne bâliğ oluyor yani. Kendimiz süslenelim, evlerimizi süsleyelim, her şeylerimizi süsleyelim ama bu süsler toplandığı takdirde ne büyük bir yekûne bâliğ oluyor bilmem. Ben birkaç kişiye sordum, siz de belki bunu tahmin edeceksiniz.

Şimdi bizim dışarıdan aldığımız bir zaruret varsa da, bir kısmı da zaruretin dışarısında bir benzin harcaşımız vardır. Şimdi buradan şuraya kadar bir insan yürümeye üşeniyor. Mutlaka bir

vasıtaya binecek. O vasıtaya hem para verecek, hem de işini çabuk yapmış olacak. Bunlar yekûn olunca...

Bugün radyo dinledim şimdi radyoda çok zabt edemedim ama Amerikada galiba sigaranın aleyhinde, sigaranın zehirli olduğu ve vücuda muzır olduğuna dair kanaat hasıl olmuş. Radyolarda bunun yayınlanmaması için, gazetelerde yayınlanmaması için karar alınmış. Fakat bu yayınlanma vasıtası ile elde edilen para çok büyük bir yekûne bâliğ oluyor. O onlara ait.

Bir de bizim kendi memleketimizde, müslümanız. Dinimizce de yasaktır, meşru değildir, günahtır yani. İster mekruh olsun, ister olmasın. Bunun bir faydası bir kere yok. İsraftan, dumandan ibaret bir şey. Bunu bugün hemen hemen kullanmayan yok gibi. Bunun umumi yekunu yirmi beş milyon insan üzerinde tatbik ederseniz, yirmi beş milyon insan günde iki liradan elli milyon lira yapar. Bir sigaradan.

Bunun yanına sinema parasını koyun, gazino paralarını koyun, üzerinde taşıdığı zînetleri koyun... Mesela bugün ben saat de kullanmam. Niçin? Bir saati yapmaktan biz aciz kalmışız bu kadar seneden beri. Neden? Her evde birkaç tane saat vardır. Hanım kullanır, bey kullanır, çocuklardan kullananlar vardır, evin kendi saati vardır, çalarlısı vardır. Üç beş tane saat vardır bir evde...

Bunların asgarisi yüz lira. Beş tane saat olsa, beş yüz lira yapar. Beş yüz lira, yirmi beş milyon insanın beşer yüz liradan ne meblağ

tutar yani. Buna diğer masrafları da inzımam ettirdiğiniz taktirde. benim tahminimde ben aldanmıyorsam yüz elli milyar liraya çıkıyor.

E bu bize yazık değil mi dersin? Biz Amerika'ya el açacağız, yahut başka birisine el açacağız; biz geçinemiyoruz, bize buğday ver, biz geçinemiyoruz bize makine ver; biz geçinemiyoruz bize yardım edin. Yardım ediyor tabii ama milyonlarca da bizi faiz ödemeye mecbur ediyor. Bu faizleri biz veriyoruz, başkası vermiyor. Bizim kesemizden, biz ödüyoruz bunları. Bizim ödemeye mecbur olduğumuz bu faizlerden kurtulup da, kendimizi onlara muhtaç etmeyecek duruma getirmek için, hatta ve hatta bunlar caiz olsa dahi bunları terk etmemiz lazım, kalkınmak için...

şimdi bizim hacı efendi iki yüz dolar harcayacak. Ne yapalım, ne yapalım da bu hacı efendileri yollamayalım canım. Bu iki yüz liradan on milyon yapıyor. On milyon dolar gitmesin yabancıya... Ama öteden milyarlar gidiyor, onu kimse hesaba katmıyor.

Eğer sen hacı efendinin parasıyla kalkınacaksan feda olsun sana. Fakat kalkınmak yalnız hacı efendinin parasıyla olmaz, umumiyetle olur. Hep bu fedakarlığı yaparsak, fedakârlık el birliğiyle olur. Biri yapsın, biri yapmasın olmaz. El birliğiyle bu fedakarlığı yaparsak emin olun on sene zarfında elimizi tutan kimse bulunmaz. Ne Amerika tutabilir, ne Rusya tutabilir. O kadar muazzam bir millet haline geliriz.

Bütün memleket istediğın gibi makineleşir, istediğın gibi gökleri tayyare ile doldurur, denizleri de gemiyle doldurur. Yüz milyar az para mı. On sene de on tane yüz milyar, trilyon derlerdi eskiden, ucu bulunmaz bir hesap. E bu terk-i zînete bağılı.

Zînetin şimdi en kısa bir tarafı var. Parayı da taalluk etmez, israfa taalluk eder: Tıraş olmak.

Tıraş olmak bir zînettir. Neden tıraş oluyoruz biz? Ama beni ta'yib etmeyeceksiniz, kusuruma bakmayın. Bu dini bir nasihattan ibarettir. Tıraş olmak elbette güzel bir şey, zînet, temizlik, ne dersen de artık. Bıyığı da kes, sakalı da kes, tertemiz...

Fakat bu dinen kerahat-i tahrimiyedir, mekruhtur. Günahdır demek bu. Mekruhlar demek, Cenab-ı Peygamber'in sünnetini terkten doğar. Cenab-ı Peygamber'in sünnetinin terki, kerahati doğurur. O kerahatler toplanınca, sekiz tane kerahat, bir günah-ı kebair olur diye, belki elli sene evvel bir hocaefendiden dinlemiştim. Namazın kerahatlerini sayıyordu da o hocaefendi.

Namazdaki sekiz tane kerahati yapmak da bir günah-ı kebair olur demişti. Daha padişahlık devriydi o zaman. O hocaefendinin söylediğı, benim de kulağımda kalmıştı, yerini görmedim ama kulağımda kalmış.

E bu temâdî ede ede seneler geçiyor. Bu şayan-ı taaccüb mü diyeceksiniz, ne derseniz deyin" İmam efendilerin yani meslek-i ilmiyyeye

mensub olan insanların tıraş olmaları... Halkın tıraş olması kerahat de, bunların tıraş olması günah-ı kebair diyeceği geliyor insanın. Çünkü makam-ı Rasûlüllahtır, oraya da talip çıkmışsın.

Dünyada ekmek parasını kazanmanın çeşitli yolları var. Buraya layık olduğun haldeki sıfatı takın. Şimdi oraya geçiyoruz, herkesi ta'yib ediyoruz. Kendimizi görmüyoruz, alemi ta'yib ederken kendim nasıl olur da böyle Rasulallah'ın beğenmediği bir sıfat ile burada duruyorum senelerden de beri... Bir gün, üç gün, beş gün olur da affolur dersin. Fakat seneler geçiyor, insan ölüme artık ayağını atacak durumda; hala o eski alıştığı an'anesini bir türlü terk edemiyor.

Şimdi burada bir ders de geliyor. İman kök, onun için...

Bakın şimdi imanda çok lütuf var. Şu vücuttaki baş ne ise, dinimizde imanın da mevkiî odur. İmanın mevkiî baş gibidir. Baş kesilen adamın hayatının kıymeti olur mu? Olmaz, ölmüştür.

Binâen aleyh imansız adamın ölüden farkı yoktur, ölüdür yani.

Yalnız ayakta gezer o, yürüyen bir ölü... Canı var ama dili yok.

Bak neden bu?

Şimdi bakınız dinde en mühim nokta fıkihtır. Fıkıh nedir? Anlamak, sezmek. Bu bir nurun tecellisidir insanda...

İnsanda imanın bir nuru vardır, o nur ile keşfeder, anlar işin iyi mi kötü mü olduğunu. Batıl mı hak mı olduğunu anlayacak bir kabiliyeti vardır insanın, ona fıkıh derler, anlamak, anlama kabiliyeti.

Bu anlama kabiliyeti insanda tedrici bir surette ölür. Nelerle? Günahlar vasıtasıyla. Gerek ufak, gerek büyük günahlar, insandaki bu anlama kabiliyetini, yani nur-i imanı usul usul faydasız bir hale getirir. Hiç iman var mı yok mu bilemezsin.

Şimdi bugün herkes iman davasında, herkes mü'minim diyor. Bugün yine ben bir nasihat dinledim. Bu nasihati çok cesur bir adam söyledi. Çok güzel konuşuyor. Biz onlar gibi söyleyemeyiz de... Bu imanı gizleseniz de artık semi'na ve ata'na demekten başka çaremiz de kalmıyor. Bütün gözler maddeye dökülüyor, maddenin mahlûku oluyor.

Onun için terk-i zînet denildiği vakitte, buna çok önem vermek lazım. Çünkü bu bütün israf kaynaklarının başıdır. Şu yılbaşı gününde yapılan masarifi tespit eden yerler vardır mutlaka. Bir vazifeli insan olsa da onlara desek ki;

“—Bu gece ne kadar para harcandı?”

Bu harcanan paralar hep haramadır. İsraf da değil, doğrudan doğruya haram! O harama harcanan paraların miktarı bize kaç tane tayyare alırdı kim bilir!

Bunun için Kur'ân-ı Azîmüşşân'da:

إِنَّ الْمُبَذِّرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ
(السر: 17)

(*Inne'l-mübezzirîne kânû ihvâne'ş-şeyâtîn*)
“Bu müsrifler, saçıp savuranlar şeytanın kardeşleridirler.” (İsra, 17/27) diyor.

Şeytana kardeş olmak nerede, meleğe kardeş olmak nerede? Şeytana kardeş, meleğe kardeş; taban tabana birbirleriyle zıt! Bu israf yerlerine dâhil olan yerlere harcanan paralara göz yuman ebeveyn de büyükler de aynı mes'uliyetin altındadır. Çünkü küfre rıza küfür, zulme rıza zulüm, harama rıza haram, günahlara rıza hep günah!

“—Ben razı olmuyorum.”

Razı olmuyorsun ama parayı sen veriyorsun. Sen verdiğin için direkt sen de o işe razısın.

“—Ben gitmiyorum.”

Hayır olmaz. O kazanılan günah senin de defterine aynen yazılmıştır.

“—Rica ederim, dikkat ediniz. El-hamdü lillâh imanımız dolayısıyla beş vakit namaz kılıyoruz. Oruçlarımızı tutarız, ibadetlerimizi yaparız.”

Yaparsınız ama bu ibadetleri yıkan ameller de var.

Nelerdir? Günahlardır. Bir tarafta günahlar var, yaptıklarımızı yıkıyoruz.

Yapılan şey yıkılır mı? Güzel bir bina yaparsın; bir yıkılır, bir şey onun altından girer üstünden çıkar. Yapmış...Yapmak hüner değil. Hüner bunun muhafazasıdır. Muhafazası; günah yerlerinden hem kendimizin, hem de çoluk çocuğumuzun ayağını kesmek hepimizin üzerine farzdır. Evet, günah yerlerine insan gitmiştir ama bir olur iki olur. Buna alıştı mı bakarsın ki komşuyu da sürükler:

“—Bu gidiyor yahu, ben de gideceğim.” der.

Bu gitmelerle hem aile arasındaki irtibat bozular, rahat bozular, huzur bozular.

Sonra buna göz yumma neden ileri geliyor?

Mü'min aynı zamanda kıskançtır. İmanda kıskançlık vardır. Kıskançlık neden ölmüştür bizde? Kıskançlığı öldüren şey nedir ki kıskanmıyoruz. Kıskanarak ailelerimizi muhafaza edemiyoruz. Bu ailelerimizi muhafaza edip başkalarından koruyamamak kıskançsızlık alâmetidir. Bu bize yakışmayan bir haldir. Müslümana yakışmayan bir haldir.

Esvabımızı zînetlendireceğiz. Güzel! Toz konarsa hemen fırçalarız, leke olduysa hemen gider sildiririz. Boyası çıktıysa boyattırırız. Dikkat ederiz. Ya imanımıza gelen lekeler niçin dikkat etmiyoruz?

Çünkü esvabımızı karşımızdaki insan görecek. Ama imanımızda olan lekeyi Allah görüyor.

Allah'ın gördüğünü kıskanmıyorsun! Senin gibi benim gibi Ahmet'in Mehmet; "Benim üzerime bakacak da benim üzerimdeki noksanlıktan beni ayıplayacak!.." diyerek üstümüze başımıza dikkat ediyoruz. Hâlbuki asıl Allah-u Teâlâ'nın nazarı üzerimizde!

b. Allah Gönüllerinize Bakar

Ahmed ibn-i Hanbel, Müslim ve İbn-i Mâce, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²

إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْظُرُ إِلَى صُورِكُمْ وَأَمْوَالِكُمْ، وَلَكِنْ
إِنَّمَا يَنْظُرُ إِلَى قُلُوبِكُمْ وَأَعْمَالِكُمْ

(حم. م. ه. عن أبي هريرة)

RE. 92/4 (*Inna'llàhe lâ yenzuru ilâ suveriküm ve emvâliküm, velâkin innemâ yenzuru ilâ kulûbiküm ve a'mâliküm.*)

(*Inna'llàhe lâ yenzuru ilâ suveriküm ve emvâliküm*) "Allah-u Teâlâ sizin suretlerinize ve mallarınıza bakmaz; (*velâkin innemâ yenzuru ilâ kulûbiküm ve a'mâliküm*) ancak kalplerinize ve amellerinize bakar."

² Müslim, *Sahîh*, c.XII, s.427, no:4651; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.173, no:4133; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.284, o:7814; Beyhakî, *Şuabü'l- İman*, c.VII, s.328, no:10477; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.120, no:394; İbn-i Adiy,

Kâmil, fi'd-Duafâ, c.IV, s.326; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.124; Ebû Hüreyre RA'dan.

Hız. Allah'ın nazarı daimâ gönülleridir. Binâen aleyh gönlün, Allah ile meşgul olması lâzım gelirken, biz orasını envai çeşit hayalât ile doldurmuşuz, bakılmaz bir hâle gelmiş. Bunu hiç aklımıza getirmiyoruz.

Allah-u Teâlâ bize bir vücut bir de gönül vermiş. Vücut şu halde olan gördüğümüz kısımdır. Gönül de bu vücudun canı mesabesindedir. Cansız vücut nasıl bir şeye yaramazsa, gönülsüz vücut da hiçbir şeye yaramaz.

Bu gönlün muhafızlığı için, Cenâb-ı Vâcibü'l-vücûd ve Tekaddes Hazretleri bize zikrini emretmiş:

“—Benim zikrimden hiçbir an gaflet etmeyin!” buyurmuş.

Halbuki bizim sevap kazanma noktasına gelince, sevap kanacak noktalar pek çoktur. Bizim gözümüz de hep sevap kazanma noktalarındadır:

“—Şunu yaparsak şöyle sevap kazanırız, bunu yaparsak böyle sevap kazanırız...”

Meşâhiri'l-Fukahâ diye bir kitap var. Geçen bir arkadaş bana bıraktı. Biz de başındaki Muaz ibn-i Cebel Hazretleri'ni okuyuverdik.

Muaz ibn-i Cebel Hazretleri ashâb-ı kirâm içerisinde fukahâdan imiş. Birçok meziyetlerini saydıktan sonra; “Şam-ı Şerîf'te bulunmuş.” diyor.

Şamlılar kendisine hayran kaldıklarından dolayı;

“—Müsaade et bize, sana bir cami yaptıralım. Yâ Muaz, ey Rasûlüllah’ın kıymetli ashabı! Müsaade et, senin nâmına bir cami yaptıralım! Senden on para istemeyeceğiz. Yaptıracağız, senin olsun, ad senin olacak. Muaz ibn-i Cebel’in camisi diyeceğiz. Camiyi biz yapacağız.” demişler.

Cevabı bu:

“—Hayır! Yarın ahiret gününde onun vebalini sırtıma yüklemekten korkarım!” demiş.

Aziz kardeş! Bizimle onları ölç bakalım bir terazi bulabilir misin? Sevap işte yâ! İster biz kesemizden yapalım, ister başkası yapıversin bizim nâmımıza... Burada senelerce insanlar namaz kılacaklar, onların sevapları da bizim defterimize yazılacak duracak. Büyük bir hayır! Ama Muaz ibn-i Cebel’in gözüyle bir bak bakalım. O gözü tak da o gözlükten bak.

“—İstemem! Onun vebalini âhirette sırtıma yüklenemem!” diyor.

Tabii bizim onun sözünü şerh edecek hâlimiz yok. Onda ne incelikler seziyorsa...

Hatırımıza geliyor ki cami yaptırmak kolay. Fakat caminin de insanın hakkı gibi bir hakkı vardır. O hakka riayet edemezsen onun vebalini de sırtına yüklemiş olacaksın.

O caminin civarında oturan müslümanın o camiye beş vakitte girmesi şarttır. Ezan-ı Muhammediye'yi sağırlar da dinler ama, o senin kulakların duyuyorken nasıl icabet edemiyorsun? Bunun vebalini nasıl ödeyeceksin ey müslüman? Kendin gelmediğin gibi çoluk çocuğunu da arkana takıp getiremiyorsun, bir ibadete alıştıramıyorsun!

Geçen acı bir şey duyduk: Hıristiyan aleminde, bugün dinlerinin din denecek tarafı yoktur. Fakat ne olursa olsun, hıristiyan, pazar günü çoluğunu çocuğunu, karısını kızını toplayıp da kilisesine götürüp o papazını nesi varsa orada pekâlâ dinletiyor. Burada yarım saat, bir saat onları dinliyorlar. Âdeti, ananesi neyse; ister inansın ister inanmasın.

Niçin müslüman, camisine girmez? Girmediğine teşekkür edeceğiz:

“—Aman efendim, girme, zararı yok. Yalnız bizim camiye girişimize de karışma!”

Rahmetli babamdan bir şey dinlemiştim: Köyün birisine galiba Bektaşî köyüymüş, hoca efendinin birisi talip olmuş.

“—İyi hoca efendi, pekâlâ, seni turalım köyümüze; ama bir şartla!”

“—Nedir efendim?”

“—Ahmet, sen bu sabah camide yoktun! Mehmet, sen bu akşam yatsıda yoktun!..’ Bunu demeyeceksin, bizim geldiğimize gelmediğimize karışmayacaksın!”

“—Peki, benim de size bir şartım var.”

“—Hayrola?”

“—Siz de demeyeceksiniz ki; ‘Hoca efendi! Bu akşam sen de yoktun camide, ezan okunmadı.’“

“—Hay hay, hay hay! Biz de razıyız!” demişler. “—Ah bulduk işte, birbirimize uyduk.” demişler. Ama bunun vebali ne olacak?

Allah kusurlarımızı affetsin. Bunun için bu zînetin terkinin anlatmamıza bizim tabii gücümüz de yetmez. Çünkü zaman buna müsait de değil. Bugün insanları buna sürükleyemeyiz de.

İnsanlar bugün zevke, saltanata alışmış bir durumda. Bu zevk saltanatının önüne geçmenin imkânının olmadığını da pekâlâ biliyoruz. Bildiğimiz halde söylemenin de doğru olmadığını yine biliriz. Çünkü kabul olunmayacak bir sözü söylemek abestir, boşunadır o emekler.

Bu da terk-i zînettendir ki, yemeklerimiz sofrada kaç çeşittir. Bu da müslümana yakışmaz. Müslümana yakışan ancak günde bir öğündür!

Şimdi bakın yine, bu büyüklerin eserlerini okumak ne kadar faydalıdır.

Aziz kardeşim! Muhakkak bunların eserlerini arayın bulup okuyun! Çok, mâşaallah! Yeni yazılara çeviren gençlerimiz de çok! Bu zatların birisi galiba yeğenin oğlu Abdullah! O kadar ibadete haris olmuş ki üç gün aklına yemek gelmemiş. Üç gün geçmiş, aklına yemek

gelmiyor. Mütemadiyen Allah ile meşgul. İşte o zâtlar İstanbul'a kadar geldi. Fetih işleriyle uğraştı. Dünyanın dört bir tarafına İslâmiyet'i yaydılar. O azim ve o sebatla hiç süslerinin zinetlerinin onlarda itibarı yok idi.

Mesela sana bir de Selmân-ı Fârisî'den Hz. Ömer'den bahsedeyim:

Aziz kardeş! Hz. Ömer halife olmuş. Reisicumhur demek. O gün halife; reisicumhur, yani bugün seçilen bir zat, halkın seçtiği bir zat. Hz. Ebû Bekir de öyle, Hz. Ömer'i de öyle, Hz. Osman'ı da öyle, Hz. Ali'si de öyle... Fakat Hz. Ömer'inki meşhur.

Cuma esvabı yok üzerinde. Minbere çıkıyor cemaate hutbe okuyacak. Üzeri yırtık, kaç tane yaması var üzerinde. Biz çocukken bize okuturlardı. Bilmem hangi kitaptı. Orada bir şairin de sözü;

“—Esvabın eskisi ayıp değil kirlisi ayıptır!”
derlerdi.

Suyla yıkarsın temizlersin. Eski olsun varsın ama kirli olmasın. Temiz, yıkarsın. El-hamdü lillâh suyumuz, sabunumuz bol, yıkar yıkar tertemiz giyeriz.

Bir senede bir insan kim bilir kaç takım esvap yapılabilir. Yazlığı başkadır kışlığı başkadır, mevsimliği başkadır... Bunların hepsi birden olurken kaç taneye bindirir.

Yemeklerde de böyleyiz. Müteaddit yemekler olacak; tatlısından tuzlusundan... Biz de peygamberin ve onun ashabının yediğini gözünün önüne getir de bizi kendimizi bir ölç bakalım.

Peygamber SAS’i hepiniz pekâlâ biliyorsunuz. Şurada bizim Hocaefendimiz var. Geçen bayram günü münasebetiyle bir ziyaretine gittik, hastadır tabii. Müslümanların da büyüklerini ziyaret etmeleri hep vazifeleri iken bunu ihmal edişlerinin cezasından onlar nasıl kendilerini kurtarabilirler bilmem.

Hocaefendi’ye bir mesele sormuşlar, hocaefendi o adamı atlatmış. Diyor ki;

“—Evlat! Bu soranlar çok çeşitli mahlûklardır. Kimisi adamı tecrübe için sorar kimisi de ‘Falan Hocaefendi böyle dedi...’ diyerek onu yaymak için sorar. Sonra sen de artık düşün dur!”

Bunları bilmeyen bugün yok, tatbik eden yok! Bildiği halde yapmıyor! Ne söyleyeceksin, niçin yoruluyorsun, ne söylüyorsun; yapan yok!

c. Din Nasîhatten İbarettir

Böyle diyoruz ama ne kadar da olsa, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³

الدِّينُ النَّصِيحَةُ

م. د. ن. ح. م. عن تميم الدار؛ ت. ن. ح. م. طس. عن أبي هريرة؛ ح. م. ط. ب. ع. عن ابن عباس؛ ك. ر. عن ثوبان

³ Müslim, *Sahîh*, c.I, s.74, no:55; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.704, no:4944; Neseî, *Sünen*, c.VII, s.156, no:4197; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.102, no:16982; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.435, no:4574; İmam Şâfiî, *Müsned*, c.I, s.233, no:1152; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.52, no:1260; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.79, no:7164; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.323, no:5265; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.163, no:16433; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.432, no:7820; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.369, no:837; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.392, no:2681; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.44, no:17; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XIV, s.207, no:7495; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XI, s.53, no:2706; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.226, no:3095; Temîm ed-Dârî RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.324, no:1926; Neseî, *Sünen*, c.VII, s.157, no:4199; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.297, no:7941; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.122, no:3769; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.433, no:7822; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.242; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.107, no:1271; İbn-i Hibbân, *Tabakâtü'l-Muhaddisîn*, c.III, s.383; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.I, s.346; Dâra Kutnî, *İlel*, c.X, s.115, no:1905; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.351, no:3281; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.108, no:11198; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IV, s.259, no:2372; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.I, s.74, no:92; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Dârimî, *Sünen*, c.II, s.402, no:2754; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.45, no:19; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.67, no:1161; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.412, no:531; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.IV, s.133, no:2923; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IX, s.307; Sevbân RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.I, s.263, no:290, 293; *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.740, no:7197, 7201, 8774, 8776; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.263, no:699 ve c.II, s.305, no:1324;

Câmiu'l-Ehâdis, c.XXXIX, s.230, no.42406; ;RE. 97/11.

(*Ed-dînü en-nasîhatü*) “Din ancak nasihatle kâimdir.”

Rasûl-i Ekrem diyor, hem de üç defa... Din ancak nasihatle kâimdir.

Camiye gelmeyen kimseleri toplayın. Emin olun, nasihat dinlesin; bugün itiraz eder, yarın kızar, öbür gün bilmem ne yapar. Bakarsın bir gün gelir diz çöker;

“—Yâ Rabbi! Şükür beni bu dalâletten kurtardın!” diyerek sana dua da eder. Sebebi, o nasihatlerdir.

Bu kardeşlerimiz mağdurdur diyeceğim geliyor. Çünkü onları camilerimize alıştırmamışız. Gerek babaları, gerek cemiyet; ne suretle ise onlara verilen dertler dolayısıyla, onlar bugün camimize girmekten mahrumdur. Onun için sapık fikirlere sahip olmuşlardır. O sapık fikirlerin ıslahı gerek.

Bugün o adam çok güzel konuştu:

“—Sokullu Mehmed Paşa, hepimizin bildiği bir hıristiyan çocuğudur! Fakat müslümanlar bu hıristiyan çocuklarını almışlar. Onlarla ordular teşkil edip dünyayı fethetmişler. Fakat bugün o İslâm şuurundan uzak olan memleketin yerli çocuğu ise bugün memlekete zararlı duruma gelmiş. Bunun sebebi, dininden haberinin olmayışıdır.” dedi.

Onun için, Allah hepimizin kusurlarını, günahlarını affetsin...

Terkü'z-zînet ne kadar mühimdir! Günlerce söylense bitmez, ucu israfa dayanır. Müsrifler ki, Allah'ın yasak ettiği günahı mucip olan her yere harcanan, velev on para da olsa israftır, sahibi mes'uldür. Onun için bize paralar yetmiyor. 1000 alıyoruz, yetmiyor; 2000 alıyoruz, yetmiyor; 3000 alıyoruz, yetmiyor; 5000 alıyoruz, yine yetmiyor... Yetmez on bin de alsak yine yetmez! Sebebi, israf yollarına paralar gidiyor.

Çünkü bir taraftan geliyor bir taraftan da gidiyor. Gideri kapamadıkça, ne kadar gelirse gelsin. Bugün mesela Meriç diyorlar Tuna diyorlar. Bilmem ne kadar büyük sular var, şarıl şarıl akıyor ama ne havuzunu doldurabiliyor, ne denizini doldurabiliyor. Uçup gidiyor havaya! Tabii onlar uçmasa, önüne de geçilmez. Bizim paralar da böyle uçup gidiyor.

Sigarayı yakarken paranın uçtuğunu görmek lazım. İşte asıl imandaki sezış, nurunun zayiâtı günahlarla oluyor. Günahlar insanlardaki o nuru söndürüyor. Sönünce de artık o iman işe yaramaz bir hale geliyor.

Bakın şimdi hepimizin kafası var. Gözümüz olmasa, bir eksiklidir. Kulağımız olmasa o da bir eksiklik. Burnumuz olmasa o da bir eksiklik. Ağzımız olmasa o da bir eksiklik. Gözsüz, burunsuz, kulaksız yaşarız ama, ağızsız yaşayamayız. Neyse ona da bir delik bulduk, oradan böyle hazırca akıtıyoruz, yaşatıyoruz adamı. Ağzı yok ama beslenecek bir yer var, gırtlığından falan.

Bu kafanın asıl hüneri kafanın içerisindeki o akıl dediğimiz, beyin dediğimiz sezgi yerleridir! Şimdi göz olmazsa zararı yok, fakat akıl olmazsa neye yarar bu kafa! Hiçbir işe yaramaz.

Akıl var ama hayrı şerri sezemeyen hayır ile, şerri ayıramayan akla akıl der misiniz? Bir çocuk bala banıyor, bir de ortadan zehre banıyor. Fakat “Bu zehirdir, bu baldır.” diyemiyor, anlayamıyor. Ağzı zehirle balı ayıramayacak derecede bozulmuşsa bu dile dil der misin sen?

Hiç diyemezsin! Bu dile dil diyemediğin gibi, hak ile bâtılı ayıramayan kafaya da hiç kafa denmez. Kafasız insan da ölmüş bir cesettir!

Dünya işinde de öyleyiz. İşte dünyamızı bugün beceremiyoruz.

Sebebi: İsrâflarımızın önüne geçmenin imkânı yok!

Allah bize lütfetsin, ihsan etsin... Hep yalvaralım; bize faydalı bir akıl, faydalı bir kafa versin, düşünceli bir kafa versin... İşe yarar bir iman versin...

Onun için iman isterken;

“—Yâ Rabbi, bize iman ver ama kâmil bir iman ver yâ Rabbi!” diyoruz.

Bunun için ashâb-ı kiramın;

“—Ben cami istemem, onun vebalini sırtıma alamam!” deyişini düşün de, hayatınızı nasıl zâyî ettiğinizi göz önüne getirin!

Evet cami yaptırmak sevap, çocuk okutmak sevap, dulhâneler açmak sevap, imarethâneler açmak sevap... Çok sevap yolları var. Çok sevap yolları var ama, gönlün imarına hiçbirisi yaramaz!

Gönül, Allah evidir. Onlar sevap yeri başka, gönlün imar yeri başkadır.

Şimdi Muâz ibn-i Cebel'in bu gibi hangi sevapları vardı acaba? Ama gönlü mâmurdu! Gönül mâmur olunca gözler açılıyor. İşte bu günahlar ki göze perde veriyor. Göze perde verince basiret kapanıyor.

Aziz kardeş! Göz kapanınca basiret ölüyor, basiret kapanınca hayvandaki göz gibi, bu göz bir işe yaramıyor. Hayvanda da göz var tabii. Bakar, fakat idraki yoktur. O idrak denilene biz basiret diyoruz ki, iç âleminin gözüdür. İç âleminin gözü ne sebeple ölüyor? Günahlar ve israflar dolayısıyla!

Bize bunlar müslüman olmamız dolayısıyla hiç yakışmazken, bizim Allah'a yalvarmaktan başka çaremiz yok! Cenâb-ı Hak bize lütfeder, ihsan eder, bize böyle bir akıl verir de, hak ile bâtlı ayırtabilir de, İslâmî bir şuura sahip olabilsek ne mutlu bize!

Yoksa hani biz istiyoruz;

“—Yâ Rabbi! Son nefeste bize imân-ı kâmil ver!” diyerek son nefeste *Lâ ilâhe illa'llah* diyerek ölelim istiyoruz.

Bu son nefeste iman ile ölebilmek için, hayat müddetince bu imana hizmet lazım! Yoksa bazı gâvurlara da mesela son zamanda Müslümanlık nasip oluyor. *Lâ ilâhe illa'llah* deyip o da müslüman oluyor, müslüman mezarlığına gömebiliyoruz.

Çünkü son nefeste *Lâ ilâhe illa'llah* dedi. Ömrü boyunca gâvurluk yaptı, ömrü boyunca gâvurluğa hizmet ediyordu. Fakat son nefeste Allah bir uyanıklık verdi; *Lâ ilâhe illa'llah* dedi, cennete de girdi.

Biz de böyle mi istiyoruz?

“—Ömrümüz boyunca günahlara boğulalım, sonra ölürken bize telkin ederler. Biz de o telkin dolayısıyla *Lâ ilâhe illa'llah* deriz. Biz de cennete de gireriz. Allah da Gafûr'dur, Kerîm'dir, Rahîm'dir. Elbet o da bizi bağışlar artık.”

Bu, şeytanın bizi aldatma tuzağıdır.

“—Allah kerim! Yahu sen şimdi gençsin, bunları yaparsın ama, sonra tövbe edince Allah tevbe kabul etmiyor mu? İleride bir tevbe edersin, olur biter.”

Bu, şeytanın iğfalidir, çünkü senin ruhun öldükten sonra, hayatının zaten kıymeti yok. Ruhun öldükten sonra, günahlara boğularak geçirdiğin hayatın vebalden başka kıymeti yok. İster cennete git, ister nereye gidersen git!

Onun için Cenâb-ı Peygamber her sözü bir kere söylerken bu sözü üç kere söylüyor:

“—Zînetin terki imandandır!”

d.Bereket Üç Şeydedir

Taberânî, Selmânü'l-Fârisî RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴

الْبُرْكَاءُ فِي ثَلَاثَةٍ: فِي الْجَمَاعَةِ، وَالثَّرِيدِ، وَالسُّحُورِ

(طب. عن سلمان)

RE. 194/14 (*El-bereketü fî selâsetin: Fi'l-cemâati, ve's-serîdi, ve's-sahûr.*)

(*El-bereketü fî selâsetin*) “Bereket şu üç şeydedir: (*Fi'l-cemâati*)

Cemaatte, (*ve's-serîdi*) tiritte, (*ve's-sahûr*) ve sahur yemeğinde.”

(*Fi'l-cemâati*) “Cemaatte bereket vardır.”

(*El-cemaatü rahmetün*) “Cemaat rahmettir.” diye de var. Bursa’da bir Cami-i Kebîrimiz var, o Cami-i Kebîr’de büyük yazılar var. Sol taraftaki kapıdan girdiğiniz vakitte, gayet büyük yazılarla yazılmış, en az bu ara kadar bir yeri doldurmuş:⁵

⁴ Taberânî, *Mu’cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.251, no:6127; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.68, no:7520; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.31, no:2195; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.III, s.361, no:4850; Selmânü'l-Fârisî RA'dan. *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XI, s.172, no:10501.

⁵ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.278, no:18472; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.516, no:9119; Kudâî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.I, s.43, no:15; Ebü’s-Şeyh, *el-Emsâl fi'l-Hadîs*, c.I, s.149, no:111; İbn-i Ebî Asım, *es-Sünneh*, c.I, s.104, no:81; Nu’mân ibn-i Beşîr RA'dan.

Ukaylî, *Duafâ*, c.IV, s.429, no:2058; Hz. Aişe RA'dan.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.628, no:5962; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Mecmaü’z-Zevâid, c.V, s.392, no:9097; *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.934, no:20242; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.57, no:1074; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XII, s.66, no:11451.

الْجَمَاعَةُ رَحْمَةٌ، وَالْفُرْقَةُ عَذَابٌ

(القضاعي عن النعمان بن بشير)

(*El-cemâatü rahmetün, ve'l-furkatü azâbün*)

“Cemaat halinde olmak Allah’ın rahmetidir, ayrılık da azaptır.” diyor, Peygamber Efendimiz.

Cemaatte rahmet olduğu gibi bereket de var.

Geçen Beşiktaş müftüsü [Fuat Çamdibi] Hocaefendi gelmişti.

Konuşma yaparken;

وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا

(آل عمران: ۱۰۳)

(*Va'tesimû bi-habli'llâhi cemîan ve lâ teferrakû*) “Elbirliği ile Allah’ın kitabına sımsıkı sarılın, ayrılmayın!” (Âl-i İmran, 3/103) ayet-i kerîmesine taalluk etti.

Allah-u Teâlâ burada, “Elbirliği ile sarılın!” diyor.

Benim sarılmam para etmez, senin sarılman da para etmez! 30 milyon muz, 100 milyon muz; hep birden sarılırsak, işte o zaman bizim sırtımız kat’iyyen yere gelmez. Ama bu elbirliği olmazsa, birer birer hepimizi dağıtırlar.

Bursa’ımızda bizim bir Maskara köyümüz vardır. O Maskara köyünün adamlarının bir hâli vardır. Bir Çingene grubu gelmiş. Köyün bir tarafına konmuş. Delikanlının birisi gitmiş;

“—Kalkın buradan, burası bizim köy! Ne işiniz var burada?” falan demiş.

Adamlara çıkışıyor. Çingene bu, dinler mi; bir dövmüşler bunu! Tabii bir adam 5-10 adama ne yapacak, sopayı yiyince gitmiş kahvesine:

“—Yahu oraya Çingeneler gelmiş, adamlar beni dövdüler.” demiş.

Oradan kendine güvenen birisi kalkmış; “—Bak ben onları nasıl kovarım!” demiş. O da bir sopa yemiş gelmiş. Ötekisi:

“—Ulan sen beceremedin, ben bak ne yapıyorum.” demiş.

O da bir sopa yemiş gelmiş. Teker teker gittikleri köyün hepsi sopa yemişler. Onun için köyün adı Maskara kalmış. Niçin? Teker teker gittiler. Hep birden gitselerdi, Çingeneleri kovup gelirlerdi.

Şimdi biz de böyleyiz. Teker teker olunca hiçbir işe yaramayız. Elbirliği ile olursa olur. Onun için bereket cemaattedir. Cemaat ne kadar çok olursa bereket o kadar çok olur. Bereket de cemaatin çokluğuna göredir. Meselâ çok yağmur yağınca, çok bereket hâsıl olur. Az yağmur yağarsa az olur.

(*Ve's-serîdi*) “Serid’de bereket vardır.”

Serid; biz *tirit* deriz ona, et suyundan yapılmış bir yemektir. Kemikli etle beraber suyunu da çok koyuyorlar. Sonra büyük bir kaba ekmekler doğranıyor. Üzerine et suyu döküyorlar. Hep beraber yeniyor, herkese yetiyor.

Bizim tarhana çorbası gibi mesela, hepimizin karnı doyuyor. Çorba bu alt tarafı, masrafı az. Masrafı az, herkese de gücü nisbetinde karnı doyuruyor. İyi, bereket var, diyor. Şimdi onun yerine tabii et alsan hindi alsan başka bir şeyler alsan 5 kuruşa olan bir şey bu sefer 100 kuruştan fazla olur.

Onun için tirit herkesin işine yarar. Bir parça et atarsın suyun içerisine, kaynatırsan etli bir su olur. Herkes evde yer, karnını doyurur, bereketi de artar gider.

(*Ve's-sahûr*) Bereket olan şeylerin birisi de sahur yemeğidir.

Sahur, seherden alınmıştır. Seher vakti, yani sabah girmeden evvel sabahın vakti girmeden evvel kalkıp bir parça bir şeyler yiyebilmek veyahut o saatlerde uyanık bulunup Allah-u Teâlâ'ya tazarru u niyâz edebilmek. Bu da berekettir, denmiş.

“—Bunun bereketi neresindedir?” dersin

Bir koyun var, bir de köpek var. Koyun uyumaz o vakitlerde, sürülerle kesilir kesilir. Hepimiz yeriz içeriz. Dünyaya da yeter, ahirete de yeter.

Fakat bir de köpek var, sokakta gördüğümüz köpek, misal altı tane birden doğurur. Geçen bir tanesi dokuz tane doğurmuş, çok doğurur, fakat yine sürüsü yoktur. Bereketi yok çünkü, bereketsizdir.

Allah-u Teâlâ koyuna da bereket vermiştir. Bir tane doğurur, fakat bütün memleket her sene keser keser yer, yine el-hamdü lillâh doludur. Bereketli olduğu için.

Ama biz şimdi onu tersine çevirdik. Geceleri gece yarısına kadar veyahut daha fazla oturma adeta bize borç oldu. Çünkü gündüzleri konuşamıyoruz, buluşamıyoruz. Geceleri topluyoruz. O toplanma sırasında artık otur da otur... Konuşulan lafları eğer imkân olsa da bir fındık kabuğunun içerisine doldursak; pek boştur yani! Hiç, on para etmez sözler ama saatlerimizi almıştır, ömürlerimizi almıştır, vakitlerimizi almıştır, öldürmüştür.

Sabah vakti Ezan-ı Muhammedî okunur. Duyar, kalkamaz bir türlü... Belki duyamaz da, duysa da kafası kalkmaz. Çünkü vücudun da uykuya bir ihtiyacı var. O ihtiyacını veremediği için sabahleyin seher vaktinde kalkmak nerede; ezana kalkamıyor!

Halbuki sahurda ezandan çok evvel kalkacak, Allah'a el açıp yalvaracak. Abdestini alıp namaz kılacak, Kur'an'ını okuyacak, yalvaracak. Bir iki lokma da yerse, ertesi günün orucuna kuvvetli olarak çıkar. Oruçtan korkmaz.

e. Bereket Büyüklerimizdedir

Taberânî, Ebû Ümâme RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

الْبَرَكَةُ فِي أَكْبَرِنَا، فَمَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا، وَيُحِلَّ

كَبِيرَنَا، فَلَيْسَ مِنَّا

(طب. عن أبي أمامة)

RE. 195/1 (*El-bereketü fî ekâbirinâ, femen lem yerham sagîranâ, ve vüçille kebîranâ, feleyse minnâ.*)

(*El-bereketü fî ekâbirinâ*) “Bereket büyüklerimizdedir. (*Femen lem yerham sagîranâ*) Kim ki küçüklerimize merhamet etmezse, (*ve vüçille kebîranâ*) büyüklerimize hürmet etmezse, (*feleyse minnâ*) o bizden değildir.”

Yalnız yine affınızı isteyeceğim, kendime bir pay çıkarmak değil. Dün bir yere götürdüler bizi. Kardeşler eksik olmasınlar arabaya bindiriyorlar.

Biz de kapımızın önünde kendimize ait olan tarafa oturuyoruz, oturduk. Bir kardeşim de oturdu.

⁶ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.227, no:7895; Ebû Ümâme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.165, no:5982; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XI, s.171, no:10498.

Araba biraz yola gitti, durdu gibi işittim. Baktım ki yanıma oturan efendi arabadan indi. İşi için iniyor sandım. Bir ders olarak söylüyorum, kendim için değil. İndi, baktım benim kapımın tarafına geldi:

“—Affedersiniz, ben hata ettim. Siz buyurun oraya!” dedi.

Sağda oturuyordu, sağda oturmasını kendisine münasip görmedi. Arabadan inmiş. Ben de onu bir iş için indi zanne- diyordum. Döndü dolaştı, öteki kapıdan beni sağa geçirmek suretiyle bir hürmet gösterdi.

Kendisi yüksek doktor, profesördür, hacıdır, bizim yanımız- dadır. Bizden eksik tarafı yok. Yalnız bizim bir hocalığımız var. Ona hürmeten kendi yerinden kalkıp beni kendi yerine oturttu.

“—Senin sağda oturman lazım!” dedi.

İz’an denilen şey budur!

Halbuki biz senelerden beri bu arabaya bineriz; kimi zaman sağda otururuz, kimi zaman solda otururuz. Şimdiye kadar kimsenin aklına gelmedi. Benim de aklıma gelip de “Ben sağda oturacağım!” dememişimdir, demem de! Tabii yakışmaz.

Fakat sağımızda düşen bazı çocuklarımız da olur, yavrularımız da olur. Şimdiye kadar kimse bana:

“—Hocam, senin burada oturman daha uygundur.” demedi.

Onlar da belki onu hesaba katamamıştır. İşte bak, demin dedim ya; fıkıh, anlayış, sezgi, idrak denilen nurdur.

Li'llâhi'l-fâtihah!

Mehmet Zahid Kotku

Ocak 1971 - İskenderpaşa Camii

Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.

